

www.Bonyad-Neyshaboor.ir

و زمانیکه اسطوره رنگ حقیقت گرفت

هلیا قاضی میر سعید

(روزنامه حیات نو اقتصادی، شماره ۷۹۷، چهارشنبه ۹ آذر ۱۳۸۴)

<http://www.hayateno.org/detail.aspx?cid=۳۷۳۶&catid=۵۳۳>

چندی پیش کتابی به نام « زندگی و مهاجرت آریائیان بر پایه گفتارهای ایرانی » خواندم که آنچه را که تا کنون از شخصیت‌های شاهنامه در ذهنم بود، دگرگون کرد. من که تا چندی پیش گمان می‌بردم شاهنامه تاریخ افسانه‌ای و حماسی و مدون ایران است با خواندن این کتاب پی بردم که چنین نیست و شاهنامه از ابتدا تا سلطنت ایرج تاریخ آریائیان است.

این کتاب نگاه ویژه‌ای به اسطوره‌های ایرانی دارد و نگارنده آن معتقد است: « انسان آریایی در چند هزار سال پیش به تاریخ نگاری در قالب داستان‌هایی که در باورهای ایرانی وجود داشته می‌پردازد و در حقیقت تاریخ هزاره‌های دور فرهنگ آریایی را ارایه می‌دهد. » به عبارت دیگر وقتی دست تاریخ به هزاره‌های دور نمی‌رسد اسطوره شروع به سخن گفتن می‌کند. اسطوره، داستان‌های دور مردمی است که به تالیف کتاب و تدوین تاریخ پرداخته است و آن را در باورهای خود نگه داشته اند.

در سیر تطور و دگرگونی تاریخ این داستان‌ها وارد تاریخ شده و به ویژه در پیش از اسلام و در دوره هخامنشی و ساسانی در قالب خدای نامه‌ها و شاهنامه‌ها به نگارش در آمده است.

در افسانه‌های ایرانی سخن از اژدها بسیار رفته است و همگان او را موجودی می‌دانند که بسیار بزرگتر از انسان و سایر جانداران است که از دهانش آتش بیرون می‌آید و مقابله با اژدها از عهده مردم عادی و حتی جنگجویان خارج است و تنها شخصیت‌های برجسته اساطیری بر اژدها پیروز می‌شوند. اژدهایی که دود نفس او آسمان را تیره می‌کند و خانه‌ها و شهرها را ویران می‌سازد. اما اژدهایی که فردوسی در شاهنامه آورده و یا در اوستا به آن اشاره شده چیزی نیست جز کوه آتشفشان!!؟

اژدها یا همان آتشفشانی که بلندی قامتش به اندازه فاصله شهری تا شهر دیگر بوده و پهنای آن از کوهی تا کوهی... و گدازه‌های آن (آتشی که از دهان اژدها بیرون می‌آمده) همه چیز را می‌سوزانده و ویران می‌کرده...

آنچه در این کتاب بود مرا بر آن داشت تا به سراغ نویسنده اش بروم و با او و اندیشه‌هایش بیشتر آشنا شوم.

آدرس درج شده در صفحات اولیه کتاب را دنبال کردم تا بالاخره به «بنیاد نیشابور» رسیدم. بنیاد نیشابور یا سازمان پژوهش فرهنگ ایران در سال ۱۳۵۸ به وسیله دکتر فریدون جنیدی (ایرانی) پایه گذاری شد. پس از مدتی نشر بلخ وابسته به بنیاد نیشابور تاسیس می‌شود که در زمینه فرهنگ ایرانی و دانش ایران شناسی، آثاری پیرامون اسطوره شناسی، گویش پژوهی، تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران از افراد بنامی چون پروفیسور مهدی فرشادی، مانوئل بربریان و فریدون جنیدی و... به چاپ می‌رساند.

بنیاد نیشابور از زمانی که شروع به کار می‌کند تا کنون هیچ وابستگی مادی و معنوی به نهادهای دولتی و غیر دولتی نداشته است. هدف از تشکیل این بنیاد سامان دهی یک سازمان ایرانی بوده که به دانش ایران شناسی از دریچه دید ایرانی بنگرد. بنیاد نیشابور در حقیقت از بدو زایش انقلاب اسلامی شکل می‌گیرد. بنیادی که تصمیم دارد در آستانه تولد دوباره تفکر ایرانی به یک سری از اندیشه‌هایی که حول محور دانش ایران شناسی می‌گردد، بپردازد. اندیشه ای که بر اثر تعریف نادرستی رژیم شاهنشاهی از ایران شناسی و ایران پرستی ارایه می‌دهد و بیشتر جنبه فرمایشی و سلطنت طلبی داشته تا علم ایران شناسی، به دور است. همراه و همگام با تاسیس بنیاد، آثاری که توسط نشر بلخ منتشر می‌شود، دیدگاه و هدف دکتر فریدون جنیدی را از بنیان این بنیاد نشان می‌دهد. وی نگاه نو و متفاوتی به مقوله اسطوره شناسی دارد و برای نخستین بار بر اساس داده‌های علمی، جغرافیایی، باستان شناسی و زبان شناسی به تفسیر داستان‌ها و اسطوره‌ها پرداخته و ثابت می‌کند که نه تنها اسطوره‌ها افسانه نیستند بلکه تماماً عین تاریخ است و حقیقت دارد و اینکه انسان آریایی چند هزار سال پیش در قالب این داستان‌ها چه پیامی را به ما می‌دهد پیامی که شرایط زندگی و چگونگی مهاجرت او را در بر دارد.

علاوه بر این پژوهش‌ها از سال ۱۳۵۸ کلاس‌هایی در این بنیاد برگزار شد. از مهمترین و فعالترین آن‌ها، کلاس زبان پهلوی (پارسی میانه یا پهلوی ساسانی) در سه دوره مقدماتی ریال پیشرفته و عالی است. کسانی که این دوره را پشت سر می‌گذارند می‌توانند وارد کلاس‌های زبان اوستایی شوند. ضمناً در این بنیاد فارسی باستان یا میخی هخامنشی نیز توسط «سالومه بهشتی» تدریس می‌شده که ایشان در حال حاضر برای ادامه تحصیل در رشته زبان بلخی در خارج از کشور به سر می‌برند. انجمن‌های شاهنامه خوانی هم از دیگر برنامه‌های این بنیاد می‌باشد. تابستان سال جاری انجمنی برای آموزش زبان پهلوی به بچه‌های دبستانی بر پا شد که با استقبال خوبی مواجه شد.

شاید ذکر است که این کلاس‌ها مانند سایر سرویس‌دهی‌های بنیاد نیشابور به رایگان است. فریدون جنیدی با پایبندی به اصولی معنوی برای شناخت فرهنگ ایرانی این رویه را در پیش گرفته و معتقد است که فرهنگ ایرانی را نمی‌توان به جامعه ایرانی فروخت. همان طور که تمام بزرگان فرهنگ ایرانی همچون بزرگمهر، برزویه طبیب، فردوسی، ابن سینا و خواجه نصیر طوسی و... برابر با فرهنگ ایرانی هیچ کدام برای آموزش چیزی دریافت نمی‌کردند.

از دیگر پژوهش‌ها و آثار وی «حقوق جهان در ایران باستان» است که شامل نگاه و جهان بینی است که فرهنگ ایرانی نسبت به حقوق بشر دارد. حقوقی که تنها برای بشر پایه ریزی نشده و ارکانی چون گیاهان و جانوران را در بر می‌گیرد و جالب اینکه تمامی این حقوق در آن زمان رعایت می‌شده است.

«داستان‌های رستم پهلوان» در ۱۱ جلد از دیگر آثار اوست که در حقیقت ساده نویسی شده شاهنامه فردوسی است که فارسی نویسی آن بر پایه متن‌های ایرانی می‌باشند.

سایر پژوهش‌هایی که دکتر فریدون جنیدی در عرصه‌های مختلف انجام داده در سایت اینترنتی بنیاد نیشابور:

www.bonyad-neyshaboer.ir

گرد آوری شده است.

وی همچنین سخنرانی‌هایی در خارج از ایران داشته است. در قزاقستان پیرامون جاده ابریشم و اصول جاده سازی و راه سازی در ایران، در آلمان درباره مهرگان و شاهنامه، در استرالیا درباره وضع دریاها و بزرگ جهان مثل اقیانوس کبیر و هند و در کشورهایی چون تاجیکستان، کردستان غربی (سلیمانیه) و کابل بارها و بارها سخن رانده است.

برای این پژوهشگر ایرانی و همراهان و یاران او در بنیاد نیشابور که آرمانی جز ایران شناسی و بررسی فرهنگ ایرانی از نگاه ایرانی نداشته اند، شادی و پیروزی خواستاریم.

با سپاس از فرشید ابراهیمی و بنیاد نیشابور